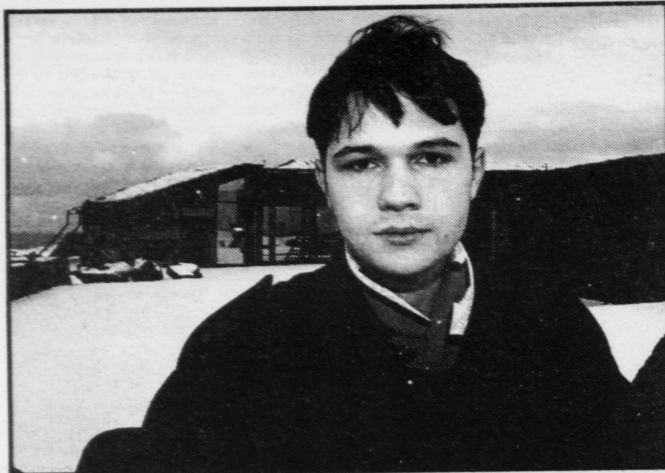

Hvar fer føroyskur fótbóltur?

Ivan Eginsson Moskalenko

Ta seinastu tíðina eru røddirnar á teimum, ið stremba eftir ymiskum slagi av broytingum í skránni fyri landskappingina í fótbólti. Og fram um alt, um minkan av 1. deild frá tíggu liðum til átta lið, ella enná seks. Og rætt er tað, kappingarárið sum nýliga er liðugt, gevur teimum, ið styðja tílikum broytingum, grundarlag fyri tílikum hugsanum. Fyri hvørt ár verður meira og meira av dystum, sum eru næstan avgjördir frammanundan. Gjógvin millum tey stóru og tey smáu heldur fram at vaksa. So sum kappingin í 1998 eisini hevur víst. Fyrra dystir endaðu við dupltingum fyri annað liðið.

Sumba í Føroyum tað sama sum Føroyar í Europa

Tað argar serliga teir, ið eru fyri at minka um 1. deild, at Sumba er við, ein so vorðin »ljótur dunnuungi« í føroyskum fótbólti til undran fyri nógv, ið ikki bara kundu stríða seg upp í 1. deild í fjør, men eisini varðveitti plássid í »elituni« í ár, hóast Sumba tapti nokkso nógvast dystir við stórum tølum.

Men tað ber eisini til at hyggja at hesum trupulleika úr øðrum sjónarhorni. Føroyingar munnu væl vita, at als ikki øllum í Europa dámar, at Føroyar og onnur smá lond (San Marino, Liktinstein, Andorra osfr.) taka lut í altjóða kappingum á jøvnum føti við »risarnar«

úr Onglandi, Týsklandi og Italia. Próvgundir fyri at úthýsa »dvergum« framföra Beckenbauer, Berlusconi og hinir fótbóltsnobbarnir júst á sama hátt, sum teir í Føroyum, ið vilja minka talið av liðum í 1. deild: »Dystir við teir, sum eru veikari, gera eisini okkum veikari, vit vildu spælt móti javnlíkum okkara«, osfr. Men hvussu dámar teimum, ið vilja hava seks lið í 1. deild, tað, at føroyska landsliðið verður flutt til »undanundankappingina«, í staðin fyri at spæla ímóti Danmark, Russlandi, Spania, Skotlandi, og einaferð í framtíðini kanska ímóti Onglandi, Týsklandi ella Fraklandi?

Føroyar gjørdust tíggu ferðir meira kendar í heiminum eftir tað, at teir høvdu verið við í undankappingum til HM og EM. Áttati ella níti prosent av tíðindunum í sambandi við Føroyar í heimsfjølmiðlunum (eins og við Sumba í føroysku miðlunum) hava við fótbólt at gera. Men hvussu stóran møguleika hevur føroyska landsliðið at vinna til dómis á Spania? At kalla null. Helst hevur Sumba heldur størri møguleika at klára HB, í hvussu so er á heima-vølli á Krossinum (í ár vóru sumbingar á odda og taptu 1-2 í endanum). Men eingin, hvørki í FSF ella millum tey fótbóltsáhugaðu, kundi hugsað sær at blaka sitt landslið úr altjóða kappingum, bara av teirri orsök, at føroyingar tapa meginpartin

av dystunum. Hví ikki spyrja sumbingar sjálvar, hvussu teimum dámar at spæla í 1. deild og tapa 0-10 og 1-11? Hevði tað kanska ikki verið betur hjá teimum at koyrt sitt lið í 2. ella 3. deild, har sum Sumba nógv oftari hevði vunnið? Eg ivist ikki í, at ongun í Sumba hevði dámt hetta.

Drepið ikki romantikkina í fótbólti

Hyggið gjøllari at Sumba. Vita tit, at hetta felag (tað minsta av øllum í Føroyum uttan NIF úr Nólsoy) hevur rætt til at verða tikið upp í »Guinness metbókina«, sum tað minsta liðið, ið nakrantíð er komið upp í 1. deild í nokrum landi í Europa og kanska í øllum heiminum (sambært hagtølum frá mai mánaði í ár, búðu 287 fólk í Sumba). Í Havn

ini er fult av møguleikum at skemta sær, hvat er í Sumba, annað enn fótbóltur og so dansurin? Í bygdini eru ikki meira enn sekstisjeyti menn í fótbóltsaldri, og næstan allir spæla teir fótbólt. Og sumbingar eru so glaðir og ernir av tí, at teir hava eitt lið í 1. deild, at næstan øll bygdarfólkini ganga dagliga í klæðum Sumbiar Ítróttarfelags. Eiga onnur ikki at virða og fróast yvir tilíkan fanatiskan kærlíka til fótbólt og til sitt lið, har sum umframt tveir útlendingar og vágamannin Birgir Jørgensen, ið hjálpti við endanum í ár, bara spæla foddir sumbingar? Eg havi sæð Sumba fyra ferðir í ár. Ja, stóði á teirra spæli er ikki so høgt. Triggjar dystir taptu teir og ein (á Tvøroyri) endaði við javnlíki. Men einki annað lið stríðst við tílikum yvri, við tílikum ovurhuga, við so vorðum brandi í hjørtunum. Tann 17 ára gamli Mortan úr Hørg mundi latið lív, tá hann spældi á Krossinum móti HB, og í øllum rokinum gloymdi hann at ansa sær... Hví skulu hann og hansara felagar missa møguleikan til at roynd seg ímóti HB og øðrum stórum feløgum, um teir sjálvir hava skaffað sær hendan møguleikan, tá teir fyrst fluttu upp í 1. deild, og so megnadu at bjarga sær har?

Drepið ikki romantikkina í fótbólti, men stuðlið romantikarum! Kenslurnar hava nógv við strótt at gera, ikki bara klassi og styrki. Tað veit kanska eingin annar so væl sum føroyingar, serliga eftir at landsliðið byrjaði at taka lut í altjóða kappingum. At kappast móti HB hjá sumbingum er næstan tað sama sum hjá føroyingum

at kappast móti einari stórarí tjóð!

1. deild er altíð nógv áhugaverdari

Tey, ið vilja at 1. deild skal vera minni, halda uppá, at til dómis við seks liðum í »elituni« verður væl størri áhugi fyri dystunum í 2. deild. Hetta er ivasamt. Í einum og hvørjum landi í heiminum eru tey fótbóltsáhugaðu og ikki minst pressan tíggu ferðir meira interesserað fyri 1. deild, sama um seks lið eru í henni, tíggu ella tjúgu (hóast í ongun europeiskum landi er nokur 1. deild við minni liðatali enn tíggu). Men mundi áhugin fyri dystunum millum HB og B36 verið størri, um tey bæði liðini fóru at spæla í kapping ikki tvær ferðir um árið, men seks ferðir? Hann verður minni, tí hetta fer at henda ov ofta, alto einki merkisvert. Og viðhaldsfólkið hevði skjótt farið at troystast og kett seg at hyggja at dystunum hjá sínum liði móti bert fimm øðrum...

Sum nú er, um Sumba (ella IF ella B71) knappliga vinnur á HB ella B36, skulu vit siga, 3-1, so verður hetta ein bumba, ein sensasjon, sum øll leingi fara at tosa um. Fólk minnst enn, hvussu Sumba vann á HB 3-1 í Gundadali í 1991. Men um HB vinnur á B36 3-1 ella øvugt – hetta minnst tey bara til næsta umfar.

Um tey sokallaðu »velevator-liðini«. Slík lið eru í kappingini hjá øllum europeiskum londum. Og hetta er púra normalt. Tí at tað er ein natúrlig prosess, at liðini skifta millum deildirnar, og tað hevur als ongan týðning, hvussu nógv lið eru í 1.

deild – seks ella tólv. Einasti máti at sleppa undan »velevator-liðum« er at avskaffa uppflyting og niðurflyting, sum er eitt so órlígt hugskot, at tað neyvan kann fella nokrum inn.

Hvør og hvat ger 1. deild so ójavnna?

Tað er ikki yvir at dýlja, at tey, sum helst vilja minka um 1. deild, eru fyrst og fremst viðhaldsfólkini hjá teimum stóru liðunum – HB, B36 og KÍ. Júst hesi liðini hava átið sær leiklutin sum Føroya »Milan«, »Bayern« og »Chelsea«. Men sum úrlitini vísa, bert í tvey tey seinastu kappingarárin var teirra klassamunur yvir hinum liðunum vorðin skilligur. Í áttatiárunum hava vit ikki kunnað talað um nakað einaræði hjá høvudsstaðarliðunum. Tíðarskeiðið frá 1982 til 1996 hevur HB verið meistari tvær ferðir, KÍ eina ferð, B36 ongantíð. Gull í 1. deild vundu helst bygdamenninir – GÍ (seks ferðir), B68 (triggjar ferðir), TB og B71 eina ferð hvørt. Nú hevur bara GÍ varðveitt sína góðu manning, sum er før fyri at standa upp ímóti høvudsstaðarliðunum, og so fingur runavíkingar eitt gott ungt lið, meðan hini ikki klára kapping. Nú í tvey ár hava bæði havnarliðini vunnið kappingina sannførandi. Hvussu og fyri hvørs kostnað verða HB og B36 mannað? Øll vita, at í manningini hjá »sigursharrunum« eru meira enn 50% av bygdamonnum. Men tá ið vit hyggja at U-18 og U-16 landsliðunum tey seinastu árin, fellur tað í eyguni, at har er fleirtal av havnar-dreingjum. Hetta er natúrligt, í høvudsstaðnum býr

Møguliga hava Mortan úr Hørg (h.m.) og hinir sumbingarnir rætt til at verða tiknir upp í metbókina hjá Guinness